

3. Proč se slaví narození Ježíše 25. prosince?

Jedna z 54 částých otázek o Ježíši Kristu a církvi, na které odpovídá tým profesorů historie a teologie Navarrské univerzity.

28.12.2022

Nezdá se, že by první křesťané jeho narození slavili (srov. například Origenes, PG XII, 495). Slavili jeho dies natalis, den nebeských narozenin (například Umučení

Polykarpa 18, 3), jako účast na spáse, kterou uskutečnil Ježíš, když zvítězil nad smrtí svým slavným utrpením.

Připomínají si přesně den oslavení Ježíše, 14./15. den měsíce nisanu, ale ne datum jeho narození, o kterém nám evangelia nic neříkají.

Až do III. století nemáme žádné zprávy o datumu narození Ježíše. První svědectví Otců a duchovních spisovatelů podávají různé datумы. První nepřímé svědectví o tom, že narození Krista bylo 25. prosince, udává Sextus Julius Africanus v roce 221. První přímá zmínka o jeho slavení je v liturgickém, filocaliánském kalendáři (Furius Dionysius Filocalus) z roku 354 (MGH, IX,I, 13-196): VIII kal. Ian. natus Christus in Betleem Iudeae („25. prosince se narodil Kristus v Betlému judském“). Od IV. století jsou svědectví o tomto dni jako narození Krista společné v západní tradici,

zatímco ve východní převládá datum 6. února.

Jedno poměrně hodně rozšířené vysvětlení je, že křesťané si zvolili tento den, protože od roku 274 se v Římě slavil 25. prosince dies natalis Solis invicti, den narození Neporaženého slunce, vítězství světla nad nejdelší nocí roku. Toto vysvětlení se zakládá na tom, že liturgie Vánoc a Otcové té doby dávají vedle sebe narození Ježíše Krista a biblické výrazy jako je „slunce spravedlnosti“ (Ma 4,2) a „světlo světa“ (Jan 1,4..). Nicméně neexistují žádné důkazy, že by to tak bylo, a je obtížná představa, že by křesťané té doby chtěli přizpůsobit pohanské svátky liturgickému kalendáři, zvláště když zrovna procházeli pronásledováním. Avšak je možné, že časem křesťanský svátek pohanský svátek postupně asimiloval.

Další, přijatelnější vysvětlení, se přiklání k tomu, že datum narození Ježíše závisí na datumu jeho vtělení, které se zároveň týkalo jeho smrti. V jednom anonymním pojednání o slunovratu a rovnodennosti se tvrdí, že „náš Pán byl počat 25. března (8. den před dubnovými Kalendami v měsíci březnu dle římského kalendáře), což je den umučení Pána a den jeho početí, neboť byl počat stejného dne jako dne, kdy zemřel“ (B. Botte, *Les Origines de la Noël et de l'Épiphanie*, Louvain 1932, l. 230-33). Ve východní tradici, která se opírá o jiný kalendář, umučení a vtělení Pána se oslavovalo 6. dubna, datum, který se shoduje s oslavou Vánoc 6. ledna. Vztah mezi umučením a vtělením je myšlenka, která je v souladu se starověkou a středověkou mentalitou, jež obdivovala dokonalost vesmíru jako celku, kde důležité Boží zásahy byly mezi sebou propojené. Jedná se o koncepci, jejíž kořeny nacházíme

také v judaismu, kde stvoření a spása se spojovaly s měsícem nisan (židovský měsíc). Křesťanské umění v průběhu dějin zobrazovalo stejnou myšlenku, když se na obraze Zvěstování Panně Marii malovalo dítě Ježíš sestupující z nebe s křížem. Tak je možné, že křesťané spojovali vykoupení uskutečněné Kristem s jeho početím, a to rozhodlo o datumu narození. „Nejzásadnější byl vztah, který existuje mezi stvořením a křížem, mezi stvořením a početím Krista“ (J. Ratzinger, Duch liturgie, 131).

54 otázek o Ježíši Kristu a církvi

Juan Chapa

pdf | dokument generován automaticky
z <https://opusdei.org/cs-cz/article/3-procse-slavi-narozeni-jezise-25-prosince/>
(27.03.2026)